

Norsk 5. – 7. trinn

Formål med faget

Norskfaget er et sentralt fag for kulturforståelse, kommunikasjon, dannelse og identitetsutvikling. Gjennom aktiv bruk av det norske språket i arbeid med egne tekster og i møte med andres innlemmes barn og unge i kultur og samfunnsliv. Norskfaget åpner en arena der de får anledning til å finne sine egne stemmer, ytre seg, bli hørt og få svar. Slik representerer faget en demokratisk offentlighet som rustet til deltakelse i samfunnsliv og arbeidsliv. Mer enn noen gang krever samfunnet mennesker som mestrer språk og tekst.

Norskfaget etablerer seg i spenningsfeltet mellom det historiske og det samtidige, det nasjonale og det globale. Å se norsk språk og kultur i et historisk og nasjonalt perspektiv kan gi elevene innsikt i og forståelse for det samfunnet de er en del av. Internasjonale perspektiver i norskfaget kan bidra til å utvikle kulturforståelse, toleranse og respekt for mennesker fra andre kulturer. Dagens situasjon er preget av kulturutveksling og kommunikasjon på tvers av tidligere grenser — språklig, kulturelt, sosialt og geografisk. I denne sammenheng byr norsk kulturarv på et forråd av tekster som kan få ny og uventet betydning nettopp når kommunikasjonen får nye former og perspektivene utvides. Kulturarven er slik sett en levende tradisjon som forandres og skapes på nytt, og norskfaget skal oppmuntre elevene til å bli aktive bidragsytere i denne prosessen.

I Norge er både bokmål, nynorsk og samisk offisielle skriftspråk, og det tales mange ulike dialekter og sosiolekter, men også andre språk enn norsk. Norsk språk og kultur utvikles i en situasjon preget av kulturelt mangfold og internasjonalisering, i samspill med nordiske nabospråk og minoritetsspråk i Norge og med impulser fra engelsk. I dette språklige og kulturelle mangfoldet utvikler barn og unge sin språkkompetanse. Med utgangspunkt i denne språksituasjonen skal det legges til rette for at barn og unge får et bevisst forhold til språklig mangfold og lærer å skrive både bokmål og nynorsk.

Norskfaget forholder seg til et bredt spekter av tekster, både muntlige, skriftlige og sammensatte tekster, der skrift, lyd og bilder spiller sammen. Et norskfag for vår tid bygger på et utvidet tekstbegrep som inkluderer alle disse tekstformene. Faget skal hjelpe elevene til å orientere seg i mangfoldet av tekster og gi rom for opplevelse, refleksjon og vurdering. I tillegg skal faget stimulere til utvikling av gode læringsstrategier og evne til kritisk tenkning og motivere til utvikling av lese- og skrivevaner.

Norskfaget skal legge til rette for utvikling av den enkelte elevs språk- og tekstkompetanse ut fra elevens evner og forutsetninger. Gjennom lesing og skriving kan barn tidlig utvikle tanker, utforske nye verdener og stå fram med egne meninger og vurderinger. Etter hvert vil de unge få orientere seg i og tolke skjønnlitteratur og sakprosa fra fortid og samtid og fordype seg i selvvalgte emner. Slik får de mulighet til å utvikle perspektiv på teksthistoriens lange linjer, brudd og konflikter.

Et hovedmål for opplæringen i norsk gjennom det 13-årige løpet er språklig selvtillit og trygghet i egen kultur som grunnlag for utvikling av identitet, respekt for andre kulturer, aktiv samfunnsdeltakelse og livslang læring.

Timefordeling:

Fag	5. trinn	6. trinn	7.trinn	Sum
Norsk	147	147	147	441

Skriftlige tekster

Mål for opplæringen er at elevene skal kunne:	Kompetansemål etter 5.trinn	Kompetansemål etter 6.trinn	Kompetansemål etter 7.trinn
Leser lengre norske og oversatte skjønnlitterære tekster, barnelitteratur og sakprosa-tekster på bokmål og nynorsk og uttrykke forståelse og leseopplevelse	Legger frem egne leseerfaringer muntlig	Leser enkle nynorske tekster og forstå innholdet i dem Leser norske og oversatte skjønnlitterære tekster og uttrykke forståelse og leseopplevelse	Leser lengre norske og oversatte skjønnlitterære tekster, barnelitteratur og sakprosa-tekster på bokmål og nynorsk og uttrykke forståelse og leseopplevelse
Bruker varierte lesestrategier for å lese ulike typer tekst i ulikt tempo	Bruker hensiktsmessige lesestrategier	Kunne bruke flere lesestrategier	Bruker varierte lesestrategier for å lese ulike typer tekst i ulikt tempo
Refererer og oppsummerer tekster	Lager enkle sammendrag av kjente tekster med egne ord	Lager enkle referat og oppsummeringer	Refererer og oppsummerer tekster
Presenterer egne leseerfaringer fra skjønnlitteratur og fagbøker skriftlig og muntlig	Skriver enkle bokanmeldelser	Presenterer egne leseerfaringer fra skjønnlitteratur og fagbøker skriftlig og muntlig	Presenterer egne leseerfaringer fra skjønnlitteratur og faglitteratur skriftlig og muntlig

Gjenkjenne og uttale bokstavene som finnes i det samiske alfabetet			Gjenkjenne og uttale bokstavene som finnes i det samiske alfabetet
Skrive sammenhengende med personlig og funksjonell håndskrift	Ha funksjonell og leselig håndskrift	Skrive med sammenhengende, rask og leselig håndskrift	Skrive sammenhengende med personlig og funksjonell håndskrift
Bruke erfaringer fra egen lesing i skjønnlitterær og sakspreget skriving	Skrive tekster i sjangrene brev og enkle dikt	Skrive tekster i sjangrene intervju og dikt	Bruke erfaringer fra egen lesing i skjønnlitterær og sakspreget skriving
Eksperimentere med ulike språkvarianter i egen skriving på bokmål og nynorsk dialekt og gruppespråk			Eksperimentere med ulike språkvarianter i egen skriving på bokmål og nynorsk dialekt og gruppespråk
Strukturere tekst etter tidsrekkefølge og tema og skape sammenheng mellom setninger og avsnitt	Skrive lengre fortellinger	Skrive enkle tekster for en gitt mottakergruppe Strukturere en tekst etter tidsrekkefølge og tema	Strukturere tekst etter tidsrekkefølge og tema og skape sammenheng mellom setninger og avsnitt
Mestre ortografi, tegnsetting, variert ordforråd og bruke av ulike setningskonstruksjoner	Bruke utropstegn og spørsmålstegn Innlede setninger på ulike måter Uttrykke seg nøyaktig og presist	Lage varierte og gode setninger Bruke de vanligste rettskrivningsreglene Bruke komma og ha kjennskap til de enkleste kommareglene To ulike måter å innlede en tekst på	Mestre ortografi, tegnsetting, variert ordforråd og bruke av ulike setningskonstruksjoner

Vurdere sterke og svake sider ved egne og andres tekster		Vurdere sterke og svake sider ved egne tekster	Vurdere sterke og svake sider ved egne og andres tekster
Bruke oppslagsverk og ordbøker	Bruke ordbøker og enkle oppslagsverk	Bruke oppslagsverk og ordbøker	Bruke oppslagsverk og ordbøker
Bruke digitale skriveverktøy i skriveprosesser og i produksjon av interaktive tekster	Bruke digitale skriveverktøy i skriveprosessen	Bruke digitale verktøy i skriveprosessen Vite hva interaktive tekster er	Bruke digitale skriveverktøy i skriveprosesser og i produksjon av interaktive tekster
Bruke bibliotek og digitale informasjonskanaler på en målrettet måte	Bruke bibliotek og digitale informasjonskanaler	Bruke bibliotek og digitale informasjonskanaler på en målrettet måte	Bruke bibliotek og digitale informasjonskanaler på en målrettet måte
Forklare opphavsrettslige regler for bruk av tekster hentet fra internett		Være bevisst hvor man henter informasjon	Forklare opphavsrettslige regler for bruk av tekster hentet fra internett
Skrive tekster i sjangrene; dikt, enkle avisartikler, rapport, eventyr og fortellinger	Kjenne til ulike sjangere	Kjenne til ulike sjangere	Skrive tekster i sjangrene; dikt, enkle avisartikler, rapport, eventyr og fortellinger

Muntlige tekster

Mål for opplæringen er at elevene skal kunne:	Kompetansemål etter 5.trinn	Kompetansemål etter 6.trinn	Kompetansemål etter 7.trinn
Opptre i ulike språkroller gjennom rollespill og drama, opplesning, intervju og presentasjoner	Opptre i enkel rollespill, drama og opplesning	Opptre i ulike språkroller gjennom drama, presentasjon og intervju	Opptre i ulike språkroller gjennom rollespill og drama, opplesning, intervju og presentasjoner
Lytte til andre, uttrykke og grunngi egne standpunkter og vise respekt for andres	Lytte til og vise respekt	Lytte til og vise respekt for andres standpunkt	Lytte til andre, uttrykke og grunngi egne standpunkter og vise respekt for andres
Drøfte hvordan språk kan uttrykke og skape holdninger til enkeltindivider og grupper av mennesker	Samtale om at språk kan skape positive og negative holdninger	Vise og drøfte hvordan språk kan skape holdninger	Drøfte hvordan språk kan uttrykke og skape holdninger til enkeltindivider og grupper av mennesker
Drøfte og vurdere skjønnlitterære tekster med utgangspunkt i egne opplevelser med forståelse for språk og innhold	Drøfte skjønnlitterære tekster	Drøfte skjønnlitterære tekster med utgangspunkt i egne opplevelser	Drøfte og vurdere skjønnlitterære tekster med utgangspunkt i egne opplevelser med forståelse for språk og innhold
Gi en begrunnet vurdering av andres muntlige fremføringer	Komme med respons på andres muntlige fremføringer	Komme med konstruktiv respons på andres muntlige framføring	Gi en begrunnet vurdering av andres muntlige fremføringer
Presentere et fagstoff muntlig med mottakerbevissthet med eller uten hjelpemidler	Presentere et fagstoff muntlig	Presentere et fagstoff muntlig med mottakerbevissthet	Presentere et fagstoff muntlig med mottakerbevissthet med eller uten hjelpemidler

Sammensatte tekster

Mål for opplæringen er at elevene skal kunne:	Kompetansemål etter 5.trinn	Kompetansemål etter 6.trinn	Kompetansemål etter 7.trinn
Lage sammensatte tekster med bilder, utsmykninger og varierte skrifttyper til en større helhet, manuelt og ved hjelp av digitale verktøy	Bruke varierte skrifttyper som en del av utsmykningen av teksten Finne fram til varierte digitale skrifttyper og bruke dem	Plassere tekst og bilde i en estetisk og naturlig sammenheng	Lage sammensatte tekster med bilder, utsmykninger og varierte skrifttyper til en større helhet, manuelt og ved hjelp av digitale verktøy
Bruke sang, musikk og bilder i framføringer og presentasjoner	Bruke musikk ved framføring	Bruke sang, musikk og bilde i presentasjoner	Bruke sang, musikk og bilder i framføringer og presentasjoner
Bruke estetiske virkemidler i egen tekstproduksjon	Gjøre bevisste valg i forhold til hvordan overskrift, skrifttype og avsnitt påvirker teksten	Bruke tekst og bilde i egen produksjoner	Bruke estetiske virkemidler i egen tekstproduksjon
Vurdere tekster, TV-programmer, reklame, musikk, teater og film og begrunne egne medievaner	Vurdere tekster, TV-programmer og film	Vurdere musikk og teater	Vurdere tekster, TV-programmer, reklame, musikk, teater og film og begrunne egne medievaner
Bearbeide digitale tekster og drøfte virkningene	Sette opp digitale tekster på ulike måter	Forklare hvordan digitale teksters oppsett kan påvirke mottakeren	Bearbeide digitale tekster og drøfte virkningene

Språk og kultur

Mål for opplæringen er at elevene skal kunne:	Kompetansemål etter 5.trinn	Kompetansemål etter 6.trinn	Kompetansemål etter 7.trinn
Presentere egne tolkninger av personer, handling og tema i et variert utvalg av barnelitteratur på bokmål og i oversettelse fra samisk	Presentere egne tolkninger av personer, handling og tema i et variert utvalg av barnelitteratur på bokmål og i oversettelse fra samisk	Presentere egne tolkninger av personer, handling og tema i et variert utvalg av barnelitteratur på bokmål og i oversettelse fra samisk	Presentere egne tolkninger av personer, handling og tema i et variert utvalg av barnelitteratur på bokmål og i oversettelse fra samisk
Finne språklige særtrekk i sitt eget miljø og sammenligne med noen andre dialekter	Kjenne til andre dialekter enn sin egen	Finne språklige særtrekk i sitt eget miljø	Finne språklige særtrekk i sitt eget miljø og sammenligne med noen andre dialekter
Forklare noen likheter og forskjeller mellom muntlig og skriftlig språk, både nynorsk og bokmål	Forklare noen likheter og forskjeller mellom muntlig og skriftlig språk	Vurdere om en tekst er skriftlig eller muntlig	Forklare noen likheter og forskjeller mellom muntlig og skriftlig språk, både nynorsk og bokmål
Forklare hvordan tekster er laget ved hjelp av begreper fra grammatikk og tekstkunnskap	Bøye verb, bøye substantiv, adjektiv og tallord	Bøye verb til og med i futurum	Forklare hvordan tekster er laget ved hjelp av begreper fra grammatikk og tekstkunnskap
Lese og gjengi innholdet i enkle litterære tekster på svensk og dansk	Gjenkjenne dansk og svensk tale	Forstå danske og svenske tekster og gjengi innholdet	Lese og gjengi innholdet i enkle litterære tekster på svensk og dansk